

Lääkeannosteluautomaattipalvelun laajentaminen ja lääkeannosteluautomaattien hankinta

Ahall 19.12.2022 § 397
822/02.08.01/2022

Valmistelija: Mikko Korhonen, puh. 044 718 6200,
mikko.korhonen(at)pshyvinvointialue.fi

Turvallinen lääkehoito on keskeinen osa kotihoidon asiakkaan hoitoa ja potilasturvallisuutta. Lähes kaikilla kotihoidon asiakkailla on säännöllinen lääkitys. Noin 70 % lääkeshoidon asiakkaista tarvitsee valvontaa lääkkeen ottamiseen. Perinteisesti lääkehoidon toteuttaminen kotihoidossa edellyttää hoitajien tekemiä kotikäyntejä lääkkeenoton onnistumiseksi. Lääkkeiden ottaminen tukeutuukin paljolti kotikäyntityöhön ja sitoo henkilöstöresurssia, erityisesti aamu- ja ilt-aikaan.

Lääkeannosteluautomaatti tarkoittaa palvelukokonaisuutta, joka muodostuu kotiin asennettavasta lääkeannosteluautomaatista sekä etähallintasovelluksesta, jolla hallitaan lääkehoidossa apua tarvitsevien asiakkaiden koteihin sijoitettuja automaatteja ja niiden asiakkuustietoja. Lääkeannosteluautomaattipalvelu myönnetään asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Lääkeautomaatti tarjoaa asiakkaalle koneellisen annosjakelun annospussin tai lääkelaseihin tai vastaaviin jaetut lääkeannokset lääkesuunnitelman mukaisina aikoina. Automaatti ilmoittaa puheäänellä ja/tai valomerkeillä asiakkaalle muistutuksen lääkkeenotosta, jolloin asiakas voi itsenäisesti ottaa lääkkeet. Automaatin toiminnan taustalla oleva järjestelmä valvoo lääkkeenottoa. Jos se havaitsee poikkeaman (ts. lääke jää ottamatta), järjestelmä lähettää hälytyksen kotihoidon ammattilaisille tai sote-tike hälytyskeskukseen. Kotihoidon ammattilaiset voivat sen jälkeen varmistaa ja ohjata asiakasta lääkkeenotossa. Järjestelmä kerää myös tilastotietoa organisaatitasolla yleisesti käyttäjien lääkehoidon toteutumisesta ja poikkeamatilanteista.

Lääkehoidossa lääkeannosteluautomaattien käyttö on lisääntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suomessa ratkaisu on käytössä noin 50 paikkakunnalla. Tutkitusti lääkeannosteluautomaatit ovat aito vaihtoehto kotikäynnille, mutta ennen kaikkea lääkeannosteluautomaatti parantaa lääkehoidon laatua sekä tukee ikäänntyneen henkilön itsemääräämisoikeutta ja omatoimisuutta. Nordic Healthcare Group on tutkinut kotihoidon vertaiskehittämisen tutkimuksessa vuonna 2022 lääkeannosteluautomaattien vaikuttavuutta. Tulosten mukaan puolen vuoden seurantajaksolla lääkeannosteluautomaatti hidastaa asiakkaan palvelutarpeen kasvua.

Lääkeannosteluautomaattipalvelu tukee Hyvinvointialueelle asetettuja valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjaamia

yleisiä tavoitteita. Palvelun laajennuksella turvataan kaikille yhdenvertaiset palvelut, jotka tukevat ikääntyneiden arkea omassa kodissa. Palvelulla turvataan ammattitaitoisen työvoiman riittävyys ja kannustetaan asiakkaita omatomaisuuteen ja lisätään itsemääräämisoikeutta. Palvelun aloittaminen ennaltaehkäisee asiakkaan palvelutarpeen kasvua ja lisää digitaalisten palveluiden käyttöä. Tuottavuusohjelmassa on lääkeautomaatti linjattu yhdeksi säästökeinoksi.

Lääkeannosteluautomaatti on yksi Ikäkeskuksen kotihoidon palvelun tuottamisen muoto. Väestöennusteen mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueella tulee vuoteen 2026 mennessä vuosittain 1250 uutta yli 75-vuotiasta ihmistä ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen tavoitteellinen kotihoidon peittävyys on 16 %.

Tavoitteena on, että:

- Kotihoidon asiakkaista lääkeannosteluautomaattipalvelun piiriin kuuluu 20 % ensimmäisenä (1.) ja toisena (2.) vuonna ja 25 % kolmantena (3.) ja neljäntenä (4.) vuonna.
- Yksi lääkeannosautomaatti korvaa keskimäärin kotihoidon ammattilaisen tekemää asiakastyötä 4,5 h/asiakas/kk.

Yhden lääkeannosautomaatin kuukausikustannus jatkuvana palveluna on n. 200 €/kk:ssa. Palvelun käyttöönoton kustannukset neljän vuoden ajalle ovat arviolta 440 000 euroa. Henkilöstöressurssin tarve 3 hlö käyttöönoton onnistumiseen. Neljän vuoden lääkeannosautomaatin kokonaiskustannus on noin 7 836 000 €.

Lääkeannosteluautomaattipalvelulla pyritään hillitsemään kustannuksia ja toteuttamaan kotihoidon palvelua tuottavuusohjelman mukaisesti. Arviomme mukaan yksi lääkeannosteluautomaatti korvaa yhdeltä asiakkaalta 4,5 h kotikäyntityötä kuukaudessa. Kun yhden kotikäynnin keskimääräinen tuntihinta on 78 euroa, tämä tarkoittaa neljän vuoden aikana

- 13 752 180 € arvosta perinteistä kotikäyntityötä.

Lääkeautomaatti tuo neljän vuoden aikana

- 5 476 180 € säästöt, joka vastaa 114 htv.

Lääkeannosteluautomaatteja on käytössä Pohjois-Savossa jo 7 kunnan alueella, kaikilla on käytössä saman toimittajan laite. Suuriarvoisin sopimus on vuonna 2020 kilpailutettu Sansian sopimus (800 000 €/vuosi). Lisäksi on muutamia erillisiä sopimuksia. Kaikki sopimukset siirtyvät Hyvinvointialueelle. Nykyisten sopimusten yhteenlasketut arvot eivät mahdollista palvelun laajennusta tavoitteisiin nähden.

Hankinnan arvo muodostuu tällä hetkellä lääkeannosteluautomaattipalvelussa mukana olevien kuntien €/vuosi sopimusten hankinta-arvoista sekä

lääkeannosteluautomaattipalvelun laajentamisesta koko Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Siirtyvien sopimusten hankinta-arvot:

- Sansian sopimus 800 000 €/v, sansian sopimuksen piirissä 11/2022 ovat seuraavat kunnat:
  - Kuopio
  - Siilinjärvi
  - Varkaus ja Joroinen
  - Ylä-Savon SOTE
  - Rautavaara
- Leppävirran sopimus 57 500 €/v

Laajentumisesta syntyvät uudet kustannukset:

Lääkeannosteluautomaattipalvelun laajentaminen 612 500 € ensimmäisenä vuonna, toisena vuonna 1 128 500 € ja kolmantena 1 492 500 € ja neljantenä vuonna 1 612 500 €.

Laajentamisen hankinta-arvon lisäys toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella on yhteensä 4 846 000 € neljälle (4) vuodelle.

Näin ollen hankinnan kokonaisarvo neljälle (4) vuodelle on 8 276 000 €, josta asiantuntijatyön ja Isteikin osuus on 440 000 €.

Selvitysten perusteella, mm. Kuopion kaupungin toteuttama markkinaselvitys vuonna 2019 ja toimittajatapaamiset, markkinoilla on tarjolla useita toimittajia, joiden laitteiden perusidea on sama, eli tarjota lääkkeitä asiakkaalle lääkehoidon suunnitelman mukaisesti. Laitteiden toimintatavoissa on eroavaisuuksia, jolloin eri laite voi soveltua toiselle asiakasryhmälle paremmin kuin toiselle. Tavoitteena on, että lääkeannosteluautomaatti mahdollistaa joustavan, asiakkaan tarpeen mukaisen, yksilöllisesti suunnitellun lääkehoidon toteuttamisen. Parhaiten tämä toteutuu, kun hankinnan kohteena on usean Toimittajan tai toimittajaryhmittymän puitejärjestely.

Vaikutusten arviointi: Lääkehoidon laadun paraneminen, kotihoidon asiakkaiden itsemääräämisoikeuden tukeminen, palvelutuotannon kustannustehokkuus.

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää hyväksyä lääkeannosteluautomaattipalvelun laajentamisen ja lääkeannosteluautomaattien kilpailutuksen käynnistämisen esityksen mukaisesti. Kilpailutusasiakirjat tehdään virkamiestyönä. Sansia valtuutetaan tekemään kilpailutukseen liittyvät tarvittavat sopimukset ja hankintapäätökset.

Sote-integraatiovaikutukset

Tukee sosiaalihuollon ja terveydenhuollon integraatiota asiakastasolla.

Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää hyväksyä lääkeannosteluautomaattipalvelun laajentamisen ja lääkeannosteluautomaattien kilpailutuksen käynnistämisen esityksen mukaisesti. Kilpailutusasiakirjat tehdään virkamiestyönä. Sasia valtuutetaan tekemään kilpailutukseen liittyvät tarvittavat sopimukset ja hankintapäätökset.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.